

Natura 2000 gebied 154 - Geleenbeekdal

CONCEPT GEBIEDENDOCUMENT

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Heuvelland
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL2003016
Beschermd natuurmonument:	Kathagerbeemden BN
Beheerder:	Natuurmonumenten, Waterschap Roer en Maas, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, particulieren
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Beek, Heerlen, Nuth, Schinnen, Voerendaal
Oppervlakte:	226 ha

Gebiedsbeschrijving

De Geleenbeek is een zijrivier van de Maas. Het gebied omvat een aantal gebieden langs de bovenloop van de beek tussen Heerlen en Geleen. De beek ontspringt op de noordflank van het Plateau van Ubachsberg ter hoogte van het Imstenraderbos en stroomt vervolgens in noordelijke richting naar de Maas.

Het beekdal is relatief diep ingesneden. Het reliëfrijke beekdal wordt gevoed met deels zeer kalkrijk en ijzerhoudend kwelwater dat op diverse plaatsen als bronnen aan de oppervlakte komt. Hierdoor worden soortenrijke broekbossen en natte graslanden aangetroffen.

De terreinen die in het beekdal liggen en tot het gebied horen bestaan uit hellingbossen (eiken-haagbeukenbos en wintereiken-beukenbos), bron- en broekbossen, vochtige en schrale hooilandjes, struweel, moeras en ruigten en de beek zelf. In de Kathagerbeemden komt in het bronnengebied naast bronbos ook een klein kalkmoeras voor.

Begrenzing

PM

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3260	Beken en rivieren met waterplanten
H7230	Kalkmoerassen
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst
H9160	Eiken-haagbeukenbossen
H91E0	Vochtige alluviale bossen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1014	Nauwe korfslak
H1016	Zeggekorfslak
H1037	Gaffelibel
H1083	Vliegend hert
H1166	Kamsalamander

Kernopgaven

- 8.04 **Structuurrijke plateaubossen:** Herstel gevarieerde vegetatiestructuur van veldbies-beukenbossen H9110 en beuken-eikenbossen met hulst H9120 (afwisseling open en dicht), verzachten bosrand en herstel natuurlijke boomsamenstelling.
- 8.05 **Vissen en waterplanten:** Herstel waterkwaliteit en morfodynamiek voor vissen (rivierdonderpad H1163 en beekprik H1096) en beken en rivieren met waterplanten (*waterranonkels*) H3260_A; het gaat daarbij om voldoende variatie in samenstelling en structuur bedding met luwe plekken.
- 8.06 **Kalkmoerassen:** Behoud en uitbreiding moerassige brongebieden (met kalkmoerassen H7230) door herstel hydrologie; betreft zowel de grondwaterstromen als het niveau en morfodynamiek van de beeklopen.
- 8.08 **Beekdalbossen:** Behoud en uitbreiding vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*) *H91E0_C en kalktufbronnen *H7220 door herstel hydrologie; betreft zowel de grondwaterstromen als het niveau en morfodynamiek van de beeklopen.
- 8.09 **Zeggekorfslak:** Vergroting van aantal en omvang van levensvatbare populaties van de zeggekorfslak H1016.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).

Toelichting Het habitatype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A), dat landelijk een matig ongunstige staat van instandhouding kent, komt slechts plaatselijk voor in de waterloop van de Geleenbeek. Herstel is hier goed mogelijk.

H7230 Alkalisch laagveen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het Natura 2000 gebied Geleenbeekdal herbergt één van de weinige kalkmoerassen in ons land, met uiterst zeldzame soorten als schubzegge, gele zegge en davalzegge (*carex davalliana*). Daarom levert het een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor het habitatype. Het is hier deels in goede en deels in matige staat aanwezig. Het gebied heeft – zoals blijkt uit resultaten van natuurontwikkeling - potenties voor

ontwikkeling van het habitatype kalkmoerassen op nieuwe locaties. Uitbreiding en kwaliteitsverbetering is goed mogelijk.

- H9120** **Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* of soms *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*)**
- Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
- Toelichting In het Imstenraderbos komen bossen van het habitatype beuken-eikenbossen met hulst voor, die worden gekenmerkt door zeer hoge beukenbomen, vermoedelijk de hoogste van ons land. Uitbreiding van de oppervlakte is mogelijk.
- H9160** **Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion betuli***
- Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B).
- Toelichting Het habitatype eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B), soortenrijke hellingbossen van het *Carpinion betuli*, dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, komt in het Geleenbeekdal vrijwel alleen voor op de hellingen van het Imstenraderbos. Door het donkerder worden van het bos en het ophopen van strooisel is de floristische soortenrijkdom hier achteruitgegaan.
- H91E0** ***Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)**
- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).
- Toelichting In het Natura 2000 gebied Geleenbeekdal komen op diverse plaatsen vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) voor, deels door kwelwater gevoede elzenbroekbossen. De kwaliteit is deels goed en deels matig. Omdat het gebied bijzondere, kalkrijke vormen bevat, met onder meer moesdistel en reuzenpaardestaart, levert het een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor het habitatype. De bossen vormen een ideaal biotoop voor de zeggekorfslak (H1016). Er liggen hier goede mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit, die worden nagestreefd wegens de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding. Op termijn kan het gebied verder aan betekenis winnen door uitbreiding oppervlakte van het habitatype.

Soorten

- H1014** **Nauwe korfslak**
- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
- Toelichting De nauwe korfslak komt in het Geleenbeekdal op één plek voor, in een klein zeggenmoeras in een zijdalletje van de Geleenbeek. Tot voor kort was dit de enige vindplaats van deze soort buiten de duinen.
- H1016** **Zeggekorfslak**
- Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
- Toelichting In het Natura 2000 gebied Geleenbeekdal bevindt zich de grootste populatie van de zeggekorfslak in ons land. De soort komt hier het meest voor in het broekbos maar ook daarbuiten in meer open gebied, in alle gevallen voornamelijk op moeraszegge (vochtig microklimaat).
- H1037** **Gaffellibel**
- Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie van ten minste 150 volwassen individuen.
- Toelichting De gaffellibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. In dit gebied is de soort recent waargenomen, maar er is nog geen sprake van een duurzame populatie-omvang. De beoogde duurzame populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal

noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. De kwaliteit van het leefgebied (met habitattypen H3260 beken en rivieren met waterplanten) moet nog worden verbeterd.

H1083**Vliegend hert**

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting

Onduidelijk is wat de precieze bijdrage van het Geleenbeekdal is aan de populatie en het leefgebied van het vliegend hert in Zuid-Limburg, maar vermoedelijk is deze betrekkelijk gering. Landelijk gezien verkeert de soort in een matig ongunstige staat van instandhouding, waarbij Zuid-Limburg één van de kerngebieden vormt in ons land.

H1166**Kamsalamander**

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting

De kamsalamander is in het Geleenbeekdal slechts van één locatie bekend (Kathagerbeemden). Het is niet duidelijk of ze daar nog steeds aanwezig is. Het betreft één van de weinige plekken in de Mijnstreek aan de noordkant van de snelweg, zodat – mocht de soort er voorkomen – behoud van belang is voor de geografische spreiding van de kamsalamander in ons land.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H3260_A Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)	-	+	>	>
H7230 Kalkmoerassen	--	++	>	>
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	+	-	>	=
H9160_B Eiken-haagbeukenbossen (<i>heuvelland</i>)	--	+	=	>
H91E0_C Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)	-	++	>	>

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1014 Nauwe korfslak	-	+	=	=
H1016 Zeggekorfslak	--	++	=	=
H1037 Gaffellibel	--	-	>	>
H1083 Vliegend hert	-	-	=	=
H1166 Kamsalamander	-	-	=	=